

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2182/2024
16.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Бркић, адвокат из ..., против туженог „Шабачко позориште“, Шабац, кога заступа Градско правобранилаштво Града Шапца, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против решења Вишег суда у Шапцу Гж1 4/24 од 18.04.2024. године, у седници одржаној 16.10.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против решења Вишег суда у Шапцу Гж1 4/24 од 18.04.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П1 149/22 од 31.05.2023. године, ставом првим изреке, утврђено је да су уговори бр. .. од 24.03.2011. године, бр. .. од 30.09.2011. године, бр. .. од 19.12.2012, бр. .. од 27.12.2011, бр. .. од 19.11.2012, бр. .. од 24.02.2012, бр. .. од 30.06.2012, бр. .. од 08.09.2012, бр. .. од 17.09.2012. године, који су закључени између тужиле и туженог, ништави и да не производе правно дејство. Ставом другим изреке, тужба тужиле у погледу захтева којим је тражила да се утврди да је била у радном односу код туженог у периоду од 16.03.2011. до 06.04.2014. године, одбачена је као неблагоприятна. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужили исплати на име трошкова поступка износ од 44.750,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, док је захтев преко досуђеног, а до траженог од 89.500,00 динара, односно за износ од 44.750,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од дана извршности па до исплате, одбијен као неоснован.

Решењем Вишег суда у Шапцу Гж1 4/24 од 18.04.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле, а решење о одбачају тужбе садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, као и решење о трошковима поступка садржано у одбијајућем делу става трећег изреке првостепене пресуде, потврђени су. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажног решења донетог у другом степену тужила је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијано решење на основу одредбе члана 408. у вези са чланом 420. став 6. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је оценио да ревизија тужиле није основана.

Побијано решење донето је без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Тужила без основа истиче да је у поступку пред другостепеним судом учињена битна повреда одредаба парничног поступка указивањем на погрешну примену одредбе члана 367 став 3 ЗПП која се сходно примењује и у поступку по жалби против решења према одредби члана 402. истог закона, пошто је, према ставу ревидента, о жалби одлучивао стварно ненадлежан суд- виши суд, који је решењем одбио као неосновану жалбу тужиле и решење о одбацивању тужбе потврдио, иако је првостепени суд одлучивао пресудом а не решењем. Међутим, у конкретном случају ожалбена одлука била је одлука првостепеног суда о одбачају тужбе у погледу једног од постављених захтева, која представља решење садржано у пресуди којом је мериторно одлучено о другим захтевима тужиле сагласно одредби члана 342. став 1. Закона о парничном поступку, а за одлучивање о жалби против решења стварно је надлежан виши суд у другом степену према одредби члана 25. став 2. тачка 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23).

Такође, ревизијом се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП која није разлог за изјављивање ревизије према одредби члана 407. став 1. тачка 2. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је са туженим почев од 24.03.2011. године закључивала више уговора на основу којих је као ... била радно ангажована код туженог (уговор од 24.03.2011, 30.09.2011, 19.12.2011, 27.12.2011, 19.01.2012, 24.02.2012, 20.06.2012, 08.09.2012. и 17.09.2012. године). Ови уговори су оцењени као симуловани уговори у смислу одредбе члана 66. Закона о облигационим односима с обзиром да су прикривали уговоре о раду као дисимуловане уговоре, јер је рад тужиле по закљученим уговорима имао карактеристике рада из радног односа, због чега је првостепени суд утврдио њихову ништавост сагласно одредби члана 103. ЗОО, а с обзиром да се право на истицање ништавости не гаси сагласно одредби члана 110. истог закона. Ову парницу тужила је покренула подношењем тужбе 17.11.2022. године, а пре покретања овог поступка тужила је водила парницу против туженог као послодавца у којој је правноснажном пресудом Основног суда у Шапцу П1 181/21 од 27.04.2022. године, утврђено да је била у радном односу код туженог у периоду од 06.04.2014. године закључно са 12.03.2021. године, као и да су ништави уговори о њеном радном ангажовању закључени са туженим 09.06.2014, 30.01.2020. године, као и уговор од 28.02.2020. године. Истом пресудом одбијен је њен захтев да се утврди да је у радном односу и након 12.03.2021. године, те да се обавезе тужени да са тужилом закључи уговор о раду на неодређено време.

Код чињенице да је тужила фактички престала са радом код туженог 12.03. 2021. године, након чега је већ водила радни спор против туженог као послодавца, а који је окончан правноснажном пресудом од 27.04.2022. године, нижестепени судови су закључили да је тужба у спору за заштиту права из радног односа са захтевом да се утврди да је била у радном односу код туженог у периоду од 16.03.2011. до 06.04.2014. године, поднета по протеклу преклузивног рока од 60 дана од дана сазнања за повреду, које је имала најкасније 12.03.2021. године када је престала да ради код туженог, па како је ову тужбу поднела дана 17.11.2022. године, иста је неблаговремена у погледу овог захтева због чега је тужила изгубила право на судску заштиту.

Ревизијом се оспорава наведено становиште другостепеног суда, указивањем да право на истицање ништавости није ограничено роком из члана 195. став 2. Закона о раду, с обзиром да се заснива на одредбама чланова 11. Закона о раду и 103. Закона о облигационим односима.

Међутим, по становишту Врховног суда, правилно је тужба у погледу захтева за утврђење радног односа у одређеном периоду оцењена као неблаговремена. По општем правилу, тужба за утврђење не застарева, али имајући у виду императивно правило о судској заштити из Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014 и 113/2017) садржано у члану 195., рок за тражење судске заштите је у конкретном случају протекао пре поднете тужбе, што је за последицу имало њен одбачај као неблаговремене.

Наиме, наведеном одредбом прописано је право запосленог да покрене спор пред надлежним судом против решења којим му је повређено право или када је сазнао за повреду права. Рок за покретање спора је 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права. Овај рок је преклузивни рок материјалног права, па његово пропуштање води губитку права на судску заштиту, што има за последицу немогућност суда да о предмету таквог спора мериторно одлучује. Поштовање рока за подношење тужбе је услов за остваривање судске заштите у радном спору по тужби запосленог о чему суд води рачуна по службеној дужности и одбацује тужбу кад утврди да је тужба поднета неблаговремено.

Неосновано тужила у ревизији указује на примену одредбе члана 11. Закона о раду у конкретном случају с обзиром да ова одредба прописује незастаривост захтева за утврђење ништавости уговора. Управо из тих разлога је у овом поступку независно од рока из члана 195. став 2. Закона о раду, првостепени суд утврдио ништавост уговора закључених током 2011. и 2012. године између тужиле и туженог, док се у погледу захтева за утврђење постојања радног односа не може применити правило о непостојању временског ограничења за подношење тужбе (незастаривост) већ правило из члана 195. Закона о раду и свих наведених разлога.

На основу члана 414. став 1. и вези са чланом 420. став 6. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић